

İlaçlar ve firmaları hakkında uzun zamandır yazmak istediğim bir konu vardı. Sırası gelmişken paylaşmak istiyorum. Öncelikle ilaç firmaları bilim insanlarını ve onların keşfetme arzusunu kullanarak yeni ilaçlar buluyor. Ama asıl araştırma geliştirme gayesi ve harcama gerekçesi daha fazla kazanımdır. Kapital, para, kapitalizm... Yoksa, "Allah razı olsun" desinler diye ilaç geliştirilmiyor. Bir kaç örnekten bahsedeyim. Mesela;

1. Kemik erimesi/osteoporoz ilaçları. Bütün gün evinin balkonunda oturup, kemik erimesi ilaçları kullanan, 80 yaşında teyzeler var. Günde 300 metre yürümüyorlar. Sadece ev içindeler ve binlerce lira maliyetli kemik erimesi ilacı alıyorlar. Neden? kalçaları kırılmasın diye.. Sanki bizim yaşlı teyzelerimiz, Avrupalı, zırt pırt her yere turistik gezi yapan, gördüğümüzde "bu yaşta ne arıyor burada yaw, otursaydı evinde...." dediğimiz, 80 yaşında yaşlılar gibi de kemikleri erimesin, kırılmasın.

Bu teyzelerimiz, aynı zamanda kemikler sertleşsin diye de dik olması, yürümesi gereken, kemiğe yük bindirmesi gereken teyzem, akşama kadar balkondan sokağı izliyor. Aynı teyzem, aynı zamanda 3-4 ayda birde kemik dansitometresi yapıyor. Ek maliyetler çok ciddi. Birde ek olarak yüksek tansiyon, şeker, astım, kalp hastalıkları nedeniyle aldıkları diğer ilaçlar düşünüldüğünde, günde 15-16 hap... Birde hapların nasıl olduğunu bilmediğimiz, kendi aralarında kötü/olumsuz etkileşimleri....

2. Yağ düşürücüler. Acaip bir piyasa, 75-85 yaşında dedelere kolesterolü 200 altına insin diye yazıyorlar. Kolesterolün etkisi, damar sertliğinde zaman içersinde çıkar ve de dedemin yaşayacağı yıla bakılır ise neden kullanıyor belirsiz. Kullanılınca yararı uzun vadeli çıkar. Bu etki süresi 5-10 yıl sonrasına yayılır. Bu şekilde kullanan hasta sayısı herhalde binlercedir. Hekimler de otomatik kapılmış yazıyorlar. Kolesterolü yüksek veya "korusun hastayı, damar sertliği artmasın, yazalım".

Basında sürekli kolesterol haberleri, hastalar korkuyorlar. Hekimler yazmak zorunda kalıyorlar. "Ben yazmassam başkası yazacak, en iyisi mi ben yazayım..." Ya da diğer hekim "Aaa... kolesterol uçmuş dede, 218, sana kolesterol hapi vermemişler..." denilir diye... Üstelik bu kolesterol yükselince de başağrısı yapabiliyor. Nereden çıktı ise eklem ağrısı, baş ağrısı bile kolesterol yüksekliğine bağlanıyor bu günlerde....

Kolesterol ilaçları ciddi oranda bunamaya neden olup, hafıza kaybı yapıyorlar. Bunu da

unutmamak lazım.

Bir kongrede bir ilaç firması destekli anlatıcı, yeni gelen bir kolesterol düşürücüyü anlatırken “kolesterolü 100’e düşürmemiz lazım. Aborjinlerde üst sınır 100. Biz modern toplumlarda elde edilen 200 değeri normal insan doğasında yok, aslında daha düşük sınıra inmeli...” dedi! Bir çok kişi güldü ama bazıları da dikkate aldı. Dikkate alanlar ne yapmış olabilir tahmin edin!

Diğer yandan düşük kolesterol beyin kanamalarını arttırır. Çünkü kolesterol düşünce, damar sertliği azalır, damar cidarı yumuşuyor ve damar daha çabuk yırtılıyor. Bu konuyu destekleyen bilimsel çalışmalar var.

Ve de korku toplumunda! Kork kork kork! Ciddi bir beslenme baskısı var: onu yeme-bunu yeme, kolesterol açısından, doğal beslen, doğal beslen ve doğal öl! Oysa tıp fakültesi 2. Sınıf ders kitabında yazar “kolesterolün %80’i karaciğerde, bedende içsel olarak yapılır/sentezlenir”. Hatta bunun genelde geceleri olduğunda yazıyordu galiba. Sadece %15-20’si dışarıdan besinlerle alınır. Yüksekliği var ise yüksek oranda, anne-babanızda da yüksektir. Yani aileden gelen bir yüksekliği vardır... Yumurta yeme, et yeme... Yumurtanın kokusunu bile alma... Korku korku... sanki insan bir kelebek de elinle tutunca kanatları kırılacak.

3. Bir sorun demans/bunama/Alzheimer ilaçları. Bunlardan bazılarının hiç bir etkisi yok ve bilimsel çalışmalarda da mesela birisi için, etkisi 70 puanlık bir ölçekte 2 puan değişiklik/iyilik oluşturması. Toplam ölçekte %5’den az bir düşüklüğe denk geldiği halde, istatistik oyunla ETKİLİ bulunmuş ve hastalara yazıyoruz. Ama ciddi bir etki yok. Etkiyi anlamak için 100 kadar hastaya yazmanız ve 2 hastada ancak bir iyilik hali görmeniz gerekiyor. İnanılmaz! Oysa hiç birisi iddialı ve gerçekten hekimlerin de yararına inandığı demans ilaçları değil. Bakanlık fiyat ayarlamalarından önce kutuları 300 TL idi. Şimdi de pahalı gruptalar. Şakır şakır yazılıyorlar...

4. Depresyon ilaçları da ilginç. Bir depresyon ilacı plaseboya göre sadece %8 daha fazla kişide depresyonu iyileştiriyor (Plasebo [ilaç olmadığı halde, renkli ilaca benzetilmiş sahte haplar diyelim] alanda %30, ilaç DENİLENİ alanda %38) ve de 6 ay sonra ilaç alan grubun da yarısında depresyon geri dönüyor. Al sana etki kaldı geriye %19 başarı. Bu mu bir maddeyi anti-depresan olarak kullanmak ve piyasaya/satışa sürmek gerekçesi. Neneimizin ilaçları plasebo olarak daha fazla etki eder ve bu dediğim ilaç 2-3 ay kadar önce memleketimizde geldi. Para toplamaya... "Yeni ve yan etkisi çok az" ilaç olarak!

5. ilaç firmalarının hekimlere ilaçları tanıtırken, abartılı, gizlenmiş bilgili ve kısmen sanki ÇOK farklı/güçlü etkili bir ilaçmış gibi presentasyonları. Şu anda elimde var öyle bir tanesi. Mesela yeni çıkan bir ilaç, bir hastayı iyileştirmesi için 5 hastada kullanılması gerekirken, daha eskisi ve neredeyse yenisine göre bedava olanı 3 hasta tedavi ettiğinde 1 hastayı iyi ediyor. Buna NNT (number need to treatment) deniyor. Yani bir başarılı BİR hasta tedavisi veya hedef beklentisi için (ağrısının gitmesi, azalması) tedavi edilmesi gereken hasta sayısı. 3 ile 5 farklıdır ve buradan ilacı kullandığınızda başarılı olma oranınızı da görebilirsiniz. Ama yeni çıkan ilaç daha pahalı ve sanki mucize ilaç gibi sunuluyor. Bu farkları da hekimlere göstermek lazım.